

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ

Κοινοβουλευτική Ομάδα

ΕΡΩΤΗΣΗ

Αθήνα, 17 Ιουνίου 2026

Προς:

Τον Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης, κ. Δημήτριο Παπαστεργίου

Την Υπουργό Πολιτισμού, κα Λίνα Μενδώνη

Θέμα: «Παρατεταμένες καθυστερήσεις στις αρχαιολογικές αδειοδοτήσεις, διοικητική αβεβαιότητα και ανάγκη ολοκληρωμένης μεταρρύθμισης του πλαισίου λειτουργίας των Αρχαιολογικών Υπηρεσιών»

Κυρία Υπουργέ,

Κύριε Υπουργέ,

Η προστασία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς αποτελεί αδιαπραγμάτευτη υποχρέωση της Πολιτείας και θεμελιώδη συνταγματική επιταγή. Η προστασία αυτή, όμως, δεν μπορεί να ταυτίζεται με ένα διοικητικό σύστημα το οποίο δημιουργεί πολυετείς καθυστερήσεις, αβεβαιότητα δικαίου, διαφορετικές ερμηνείες της νομοθεσίας και σημαντικά εμπόδια στην εξυπηρέτηση των πολιτών, των μηχανικών, των μικρών ιδιοκτητών αλλά και των παραγωγικών επενδύσεων.

Το τελευταίο διάστημα, το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας – Τμήμα Ανατολικής Κρήτης (ΤΕΕ/ΤΑΚ), με συνεχείς θεσμικές παρεμβάσεις, ανέδειξε δημόσια τα σοβαρά και διαχρονικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι αρχαιολογικές υπηρεσίες στην

Ανατολική Κρήτη. Μάλιστα, σε συνάντηση που πραγματοποιήθηκε με την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Πολιτισμού στις 28 Μαΐου 2026, παρουσιάστηκε αναλυτικά το εύρος των δυσλειτουργιών που επηρεάζουν καθημερινά την άσκηση του επαγγέλματος των μηχανικών, την έκδοση οικοδομικών αδειών, την υλοποίηση τεχνικών έργων και την αναπτυξιακή προοπτική της περιοχής.

Το γεγονός ότι ένας κορυφαίος θεσμικός επιστημονικός φορέας της χώρας αναγκάζεται να επανέρχεται διαρκώς στα ίδια ζητήματα αποδεικνύει ότι δεν πρόκειται για μεμονωμένα περιστατικά, αλλά για ένα δομικό πρόβλημα της δημόσιας διοίκησης, το οποίο απαιτεί συνολική αντιμετώπιση.

Σύμφωνα με όσα επισημάνθηκαν, οι μεγάλες καθυστερήσεις στις αρχαιολογικές εγκρίσεις αποτελούν πλέον έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες επιβράδυνσης της οικοδομικής δραστηριότητας και των επενδύσεων. Η εξέταση των φακέλων πραγματοποιείται συχνά χωρίς σαφείς και δεσμευτικές προθεσμίες, με αποτέλεσμα μηχανικοί, ιδιοκτήτες και επενδυτές να αδυνατούν να γνωρίζουν πότε θα ολοκληρωθεί η διαδικασία, δημιουργώντας συνθήκες έντονης διοικητικής ανασφάλειας.

Το ζητούμενο δεν είναι η δημιουργία διαδικασιών διαφορετικής ταχύτητας για διαφορετικές κατηγορίες αιτήσεων, αλλά η οικοδόμηση ενός σύγχρονου και αποτελεσματικού συστήματος που θα εξυπηρετεί ισότιμα όλους τους πολίτες. Ένα σύστημα με σαφές θεσμικό πλαίσιο, πλήρη ψηφιοποίηση, επαρκή στελέχωση και συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα, ώστε κάθε αίτηση – από έναν μικρό ιδιοκτήτη που επιθυμεί να αξιοποιήσει την περιουσία του έως μία μεγαλύτερη επένδυση – να εξετάζεται με τους ίδιους κανόνες, την ίδια διαφάνεια και την ίδια ταχύτητα.

Παράλληλα, ιδιαίτερη ανησυχία προκαλεί η έλλειψη σαφούς οριοθέτησης των αρμοδιοτήτων μεταξύ των Υπηρεσιών Δόμησης (ΥΔΟΜ) και των αρμόδιων Αρχαιολογικών Υπηρεσιών. Η απουσία ενιαίας ερμηνείας του θεσμικού πλαισίου οδηγεί σε διαφορετικές πρακτικές από υπηρεσία σε υπηρεσία, σε αντικρουόμενες οδηγίες προς τους μηχανικούς και σε επαναλαμβανόμενες απαιτήσεις για συμπληρωματικά στοιχεία, γεγονός που επιμηκύνει ακόμη περισσότερο τους χρόνους αδειοδότησης.

Εξίσου σοβαρό είναι το γεγονός ότι σήμερα δεν υπάρχει ουσιαστική δυνατότητα παρακολούθησης της πορείας ενός φακέλου. Ο πολίτης και ο μηχανικός αδυνατούν να γνωρίζουν σε ποιο στάδιο βρίσκεται η υπόθεσή τους, ποια υπηρεσία την επεξεργάζεται, ποιες εκκρεμότητες υπάρχουν και ποιο είναι το αναμενόμενο χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης. Η έλλειψη διαφάνειας αυτή δημιουργεί εύλογη ανασφάλεια και δυσχεραίνει σημαντικά τον προγραμματισμό κάθε τεχνικού έργου.

Το ΤΕΕ/ΤΑΚ ανέδειξε επίσης ότι η υποστελέχωση των αρχαιολογικών υπηρεσιών αποτελεί έναν από τους βασικούς λόγους των καθυστερήσεων. Η αδυναμία επαρκούς στελέχωσης οδηγεί σε συσσώρευση εκκρεμοτήτων και σε υπερβολικούς χρόνους εξέτασης, οι οποίοι επιβαρύνουν ολόκληρη την οικονομική δραστηριότητα.

Ιδιαίτερη σημασία αποκτά το γεγονός ότι κατά τη συνάντηση παρουσιάστηκε το Αρχαιολογικό Κτηματολόγιο ως ένα σύγχρονο πληροφοριακό σύστημα, μέσω του οποίου μηχανικοί, πολίτες και υπηρεσίες μπορούν να αποκτούν πρόσβαση σε κρίσιμες πληροφορίες σχετικά με αρχαιολογικούς περιορισμούς, χαρακτηρισμούς και ζώνες προστασίας ήδη από το στάδιο του σχεδιασμού μιας μελέτης.

Πρόκειται αναμφίβολα για μία θετική εξέλιξη, καθώς η έγκαιρη γνώση των αρχαιολογικών δεσμεύσεων μπορεί να περιορίσει σημαντικά τα λάθη, τις άσκοπες μελέτες και τις μετέπειτα καθυστερήσεις. Ωστόσο, το ίδιο το ΤΕΕ/ΤΑΚ υπογραμμίζει ότι η λειτουργία του Αρχαιολογικού Κτηματολογίου από μόνη της δεν αρκεί για να επιλύσει τα συσσωρευμένα προβλήματα του συστήματος αδειοδοτήσεων.

Η ύπαρξη ψηφιακής πληροφόρησης δεν μπορεί να υποκαταστήσει την ανάγκη για επαρκώς στελεχωμένες υπηρεσίες, σαφείς αρμοδιότητες, υποχρεωτικές προθεσμίες και αποτελεσματικό συντονισμό μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων.

Στο ίδιο πλαίσιο, ιδιαίτερη σημασία έχει και η ανάγκη ολοκλήρωσης της διαλειτουργικότητας μεταξύ του πληροφοριακού συστήματος e-Άδειες και των αρχαιολογικών υπηρεσιών. Η ψηφιακή διασύνδεση των υπηρεσιών μπορεί να περιορίσει σημαντικά τη γραφειοκρατία, να μειώσει την ανταλλαγή φυσικών εγγράφων και να επιταχύνει ουσιαστικά την αδειοδοτική διαδικασία.

Το ΤΕΕ/ΤΑΚ πρότεινε επίσης τη δημιουργία ολοκληρωμένου συστήματος ηλεκτρονικής παρακολούθησης των αιτήσεων, μέσω του οποίου θα καταγράφεται σε πραγματικό χρόνο η πορεία κάθε φακέλου, τα στάδια εξέτασης, οι εκκρεμότητες και οι προβλεπόμενοι χρόνοι ολοκλήρωσης. Ένα τέτοιο εργαλείο θα ενίσχυε τη διαφάνεια, θα περιόριζε τις άσκοπες μετακινήσεις των πολιτών και θα βελτίωνε σημαντικά την αποτελεσματικότητα της διοίκησης.

Παράλληλα, ζητήθηκε η επικαιροποίηση της σχετικής εγκυκλίου που καθορίζει τα όρια αρμοδιοτήτων μεταξύ των αρχαιολογικών υπηρεσιών και των ΥΔΟΜ, καθώς και η έκδοση δεσμευτικών ερμηνευτικών οδηγιών ή ακόμη και νομοθετικών παρεμβάσεων όπου απαιτείται, ώστε να εξαιρεθούν οι διαφορετικές ερμηνείες που σήμερα παρατηρούνται στην πράξη.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και η πρόταση για θεσμική συμμετοχή εκπροσώπων του Τεχνικού Επιμελητηρίου στα Τοπικά Αρχαιολογικά Συμβούλια, με στόχο την ενίσχυση της τεχνικής τεκμηρίωσης, της διαφάνειας και της ποιότητας των αποφάσεων.

Παράλληλα, ιδιαίτερη αναφορά έγινε στις περιοχές Β΄ Ζώνης του αρχαιολογικού νόμου, όπου εξακολουθεί να επικρατεί σημαντική ασάφεια ως προς τους όρους δόμησης και τις επιτρεπόμενες χρήσεις γης, καθώς εκκρεμεί η έκδοση των αναγκαίων υπουργικών αποφάσεων και η ενεργοποίηση των προβλεπόμενων επιτροπών.

Τα παραπάνω αναδεικνύουν ότι απαιτείται μία συνολική μεταρρύθμιση του πλαισίου λειτουργίας των αρχαιολογικών αδειοδοτήσεων, η οποία θα διασφαλίζει ταυτόχρονα την αποτελεσματική προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, την ασφάλεια δικαίου, τη διαφάνεια, την ταχεία εξυπηρέτηση των πολιτών και τη στήριξη της υγιούς αναπτυξιακής δραστηριότητας.

Δεδομένων όλων των παραπάνω

Ερωτάσθε κκ. Υπουργοί,

- 1. Ποιος είναι σήμερα ο μέσος χρόνος ολοκλήρωσης των αρχαιολογικών εγκρίσεων στην Εφορεία Αρχαιοτήτων Λασιθίου, καθώς και στις υπόλοιπες Εφορείες Αρχαιοτήτων της Κρήτης και της χώρας; Παρακαλείσθε να καταθέσετε συγκριτικά*

στοιχεία ανά υπηρεσία σχετικά με τους μέσους χρόνους διεκπεραίωσης των υποθέσεων.

2. Πόσες αιτήσεις και φάκελοι εκκρεμούν σήμερα προς εξέταση στην Εφορεία Αρχαιοτήτων Λασιθίου, στις λοιπές Εφορείες Αρχαιοτήτων της Κρήτης και στο σύνολο των Εφορειών Αρχαιοτήτων της χώρας; Παρακαλείσθε να καταθέσετε αναλυτικά στοιχεία ανά υπηρεσία, καθώς και το ποσοστό των εκκρεμών υποθέσεων που υπερβαίνουν τους έξι (6) και τους δώδεκα (12) μήνες.
3. Προτίθεται το Υπουργείο να θεσπίσει υποχρεωτικές και δεσμευτικές προθεσμίες εξέτασης των αιτήσεων από τις αρχαιολογικές υπηρεσίες;
4. Ποιες συγκεκριμένες ενέργειες προγραμματίζονται για την ενίσχυση των Εφορειών Αρχαιοτήτων με το αναγκαίο επιστημονικό και διοικητικό προσωπικό;
5. Πότε θα ολοκληρωθεί η πλήρης διαλειτουργικότητα μεταξύ του συστήματος e-Άδειες και των πληροφοριακών συστημάτων των αρχαιολογικών υπηρεσιών;
6. Προτίθεται το Υπουργείο να δημιουργήσει ηλεκτρονικό σύστημα παρακολούθησης της πορείας κάθε φακέλου, ώστε πολίτες και μηχανικοί να ενημερώνονται σε πραγματικό χρόνο για την εξέλιξη της υπόθεσής τους;
7. Σε ποιο στάδιο βρίσκεται η πλήρης ανάπτυξη και επικαιροποίηση του Αρχαιολογικού Κτηματολογίου και ποιο είναι το χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσής του για το σύνολο της χώρας;
8. Προτίθεται το Υπουργείο να εκδώσει νέα δεσμευτική ερμηνευτική εγκύκλιο ή να προχωρήσει σε νομοθετική ρύθμιση για τη σαφή οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων μεταξύ των ΥΔΟΜ και των αρχαιολογικών υπηρεσιών;
9. Ποια είναι η θέση του Υπουργείου σχετικά με το αίτημα του ΤΕΕ για θεσμική συμμετοχή εκπροσώπων του στα Τοπικά Αρχαιολογικά Συμβούλια;
10. Σε ποιο στάδιο βρίσκεται η ενεργοποίηση των προβλεπόμενων επιτροπών για τις περιοχές Β' Ζώνης του αρχαιολογικού νόμου και πότε προβλέπεται η έκδοση των απαιτούμενων υπουργικών αποφάσεων για τον καθορισμό όρων δόμησης και επιτρεπόμενων χρήσεων γης;
11. Ποιες από τις προτάσεις που κατατέθηκαν από το ΤΕΕ/ΤΑΚ κατά τη συνάντηση της 28ης Μαΐου 2026 έγιναν αποδεκτές από το Υπουργείο, ποιες απορρίφθηκαν και ποιο είναι το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης όσων έγιναν δεκτές;

Οι Ερωτώντες Βουλευτές

Αικατερίνη (Κατερίνα) Σπυριδάκη

Παναγιώτα (Νάγια) Γρηγοράκου

Απόστολος Πάνας